РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ № 061/25/COL

от 9 април 2025 година

Препоръка на Надзорния орган на ЕАСТ относно релевантните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с акта, посочен в точка 5вщт от приложение XI към Споразумението за ЕИП (*Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения мрежи и услуги*), приведен в съответствие с протокол 1 към Споразумението за ЕИП и със секторните адаптации, съдържащи се в приложение XI към посоченото споразумение [2025/1754]

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ (НАРИЧАН ПО-НАТАТЪК „ОРГАНЪТ“),

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство („Споразумението за ЕИП“) ([1]) и Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд („Споразумението за надзор и съд“) ([2]), и по-специално член 5, параграф 2, буква б) от част II от Споразумението за надзор и съд,

като взе предвид акта, посочен в точка 5вщт от приложение XI към Споразумението за ЕИП — *Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения мрежи и услуги* (наричан по-нататък „Кодексът“) ([3]), адаптиран с Протокол 1 към Споразумението за ЕИП и със секторните адаптации, съдържащи се в приложение XI към посоченото споразумение, и по-специално член 64, параграф 1 от Кодекса,

като взе предвид препоръката на Органа от 11 май 2016 г. относно съответните пазари в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* („препоръката на Органа от 2016 г.“) ([4]),

КАТО ИМАМ ПРЕДВИД, ЧЕ:

(1) На 18 декември 2020 г. Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“) издаде Препоръка (ЕС) 2020/2245 ([5]) относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Кодекса (наричана по-нататък „Препоръка (ЕС) 2020/2245“). В съответствие с член 64, параграф 1 от Кодекса Комисията проведе консултация с Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения, който представи становище на 16 октомври 2020 г.

(2) Целта на Споразумението за ЕИП е създаването на динамично и хомогенно Европейско икономическо пространство („ЕИП“), основано на общи правила и еднакви условия на конкуренция ([6]). С оглед на тази цел и на гореизложените съображения Органът приема настоящата препоръка (наричана по-нататък „настоящата препоръка“) в съответствие с Препоръка (ЕС) 2020/2245, с цел да се гарантира еднакво прилагане на общата регулаторна рамка и правна сигурност за заинтересованите страни в рамките на пазарите на електронните съобщения в ЕИП.

(3) В допълнение към трите основни цели за насърчаването на конкуренцията, развитието на вътрешния пазар и защитата на интересите на крайните ползватели Кодексът е насочен към насърчаване на свързаността и достъпа до мрежи с много голям капацитет, както и тяхното използване, включително фиксирани, мобилни и безжични мрежи, в полза на всички граждани и стопански субекти в ЕИП.

([1]) ОВ L 1, 3.1.1994 г., стр. 3.
([2]) ОВ L 344, 31.12.1994 г., стр. 1 и Притурка за ЕИП № 59, 31.12.1994 г., стр. 1.
([3]) ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36.
([4]) Препоръка на Надзорния орган на ЕАСТ от 11 май 2016 г. относно релевантните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с акта, посочен в точка 5вл от приложение XI към Споразумението за ЕИП (*Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги*), приведена в съответствие с протокол 1 към Споразумението за ЕИП и със секторните адаптации, съдържащи се в приложение XI към посоченото споразумение (ОВ L 84, 30.3.2017 г., стр. 7 и Притурка за ЕИП № 20, 30.3.2017 г., стр. 1).
([5]) Препоръка (ЕС) 2020/2245 на Комисията от 18 декември 2020 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 439, 29.12.2020 г., стр. 23).
([6]) 4-то съображение от преамбюла към Споразумението за ЕИП.

(4) Подходящите стимули за инвестиции в нови мрежи с много голям капацитет, които да подпомогнат иновациите в богати на съдържание интернет услуги, ще засилят конкурентоспособността на ЕИП в международен мащаб и същевременно ще предоставят ползи за потребителите и стопанските субекти в Съюза. Поради това е от решаващо значение да се стимулират устойчиви инвестиции в развитието на мрежи с много голям капацитет чрез приспособена по подходящ начин и предвидима регулаторна рамка.

(5) Една от целите на новата регулаторна рамка е постепенно да се намалят *ex ante* отрасловите правила успоредно с развитието на пазарната конкуренция и в крайна сметка да се гарантира, че пазарите на електронните съобщения се уреждат единствено от правото в областта на конкуренцията. В съзвучие с тази цел предназначението на настоящата препоръка е да се определят онези пазари на продукти и услуги, при които регулирането *ex ante* би могло да бъде оправдано.

(6) Определението за съответни пазари може да се промени с течение на времето, тъй като характеристиките на продуктите и услугите, достъпни на тези пазари, подлежат на развитие, а възможностите за продуктово заместване по отношение на търсенето и предлагането се променят в резултат на технологичните, пазарните и регулаторните развития. Следователно по тази причина настоящата препоръка следва да замени Препоръката на Органа от 2016 г.

(7) В член 64, параграф 1 от Кодекса се съдържа изискването Комисията да установява пазарите в сектора на електронните съобщения, чиито характеристики могат да бъдат такива, че да оправдаят налагането на регулаторни задължения съгласно принципите на правото в областта на конкуренцията. Поради това за установяване на съответните пазари на продукти в сектора на електронните съобщения в настоящата препоръка се използват принципите на правото в областта на конкуренцията. Настоящата препоръка се основава на член 5, параграф 2, буква б) от част II от Споразумението за надзор и съд, съгласно който Надзорният орган „формулира препоръки, издава становища и публикува известия или насоки по въпроси, които се разглеждат в Споразумението за ЕИП, ако това е изрично предвидено в Споразумението за ЕИП или в настоящото споразумение или ако Надзорният орган на ЕАСТ счете това за необходимо“.

(8) Крайната цел на регулаторната намеса е да бъдат постигнати ползи за крайните ползватели от гледна точка на цени, качество и избор чрез постигане на устойчива конкуренция на пазарите на дребно. Отправната точка за определянето на съответните пазари в настоящата препоръка следва да бъде определянето на пазарите на дребно от перспективна гледна точка за определен времеви хоризонт, като то се основава на правото в областта на конкуренцията. В действителност, когато пазарите на дребно са реално конкурентоспособни без регулиране на пазарите на едро, националните регулаторни органи следва да направят заключението, че на съответните пазари на едро вече не е необходимо регулиране.

(9) В съответствие с член 67, параграф 1 от Кодекса налагането на *ex ante* регулаторни задължения може да бъде обосновано само на пазари, на които са изпълнени кумулативно трите критерия, посочени в член 67, параграф 1, букви а), б) и в) от Кодекса. Настоящата препоръка включва пазарите на продукти и услуги, на които Органът след наблюдение на общите тенденции в ЕИП установи, че са изпълнени и трите критерия. Следователно Органът счита, че тези пазари разполагат с характеристики, които могат да обосноват налагането на регулаторни задължения поне в някои географски области и в рамките на прогнозен период. В своите анализи на тези пазари националните регулаторни органи следва да проучат дали са спазени допълнителните изисквания, определени в член 67, параграф 2 от Кодекса.

(10) Първият критерий се отнася до наличието на големи и трайни пречки пред навлизането на даден пазар. Той цели да се установи дали, кога и до каква степен има вероятност да бъде осъществено навлизане на пазара, както и да се определят съответните фактори за успешно навлизане на даден пазар на електронни съобщения. От статична гледна точка за целите на настоящата препоръка от особено значение са два вида пречки пред навлизането на даден пазар: структурни пречки и правни или регулаторни пречки.

(11) Структурните пречки пред навлизането на даден пазар произтичат от различните ценови условия или условията на търсене, които водят до асиметрични условия между заварените оператори и новите пазарни участници, като затрудняват или възпрепятстват навлизането на последните на пазара. Големи структурни пречки могат да бъдат намерени например при пазари, характеризиращи се с абсолютни предимства по отношение на разходите, значителни икономии от мащаба и/или мрежови ефекти, ограничения по отношение на капацитета и/или висок размер на невъзстановимите разходи. Структурни пречки могат да бъдат налице и тогава, когато за предоставянето на услугата е необходим мрежов компонент, който технически не може да бъде възпроизведен или възпроизвеждането му е икономически неосъществимо.

(12) Правните или регулаторни пречки могат да оказват пряко влияние върху условията за навлизане на даден пазар и/или позиционирането на операторите на съответния пазар. В регулираните сектори процедурите за издаване на разрешение, териториалните ограничения, стандартите за безопасност и сигурност и други правни изисквания могат да възпрепятстват или забавят навлизането на даден пазар. Значението на правните или регулаторни пречки на пазарите на електронни съобщения обаче намалява. Правните или регулаторни пречки, които е вероятно да бъдат премахнати в съответния 5-годишен времеви хоризонт, при нормални обстоятелства не следва да се смятат за изпълняващи първия критерий пречки пред навлизането на даден пазар.

(13) Пречките пред навлизането на даден пазар могат постепенно да загубят своето значение на пазари, ориентирани към иновациите и характеризиращи се с непрекъснато технологично развитие, като например пазарите на електронни съобщения. На такива пазари конкурентните ограничения често се дължат на заплахи, пораждани от страна на потенциални иновативни конкуренти, неприсъстващи в този момент на пазара. Поради това при определянето на съответните пазари за целите на евентуално регулиране *ex ante* е необходимо да бъдат отчетени и възможностите за преодоляване на пречките пред навлизането на даден пазар в рамките на съответния времеви хоризонт. В настоящата препоръка се определят пазари, при които се очаква пречките пред навлизането на нови участници да се задържат през следващите 5—10 години.

(14) Отделните пречки пред навлизането на даден пазар следва да се разглеждат не изолирано, а кумулативно. Дори дадена пречка пред навлизането на даден пазар, взета поотделно, да не се счита за голяма, в съчетание с други пречки тя може да създаде ефекти, които кумулативно предотвратяват или възпрепятстват навлизането на пазара.

(15) Вторият критерий се отнася до това дали структура на пазара предразполага към действителна конкуренция през съответния времеви хоризонт предвид състоянието на и перспективата за основаната на инфраструктурата конкуренция и другите източници на конкуренция, които стоят зад пречките пред навлизането на даден пазар. Анализът на действителна конкуренция предполага, че в рамките на разглеждания период пазарът ще достигне до състояние на действителна конкуренция без регулиране *ex ante* или че това ще се случи след този период, при условие че още през разглеждания период са налице ясни признаци за положителна динамика на пазара. Например конвергенцията на продукти, постигната чрез различни мрежови технологии, може да породи конкурентни ограничения между оператори с дейност на различни продуктови пазари и да доведе до конвергенцията на пазари.

(16) Дори ако даден пазар се характеризира с големи пречки пред навлизането, други структурни фактори на този пазар все пак могат да сочат за наличието на тенденция към действителна конкуренция в рамките на съответния времеви хоризонт. На пазари, където от перспективна гледна точка може да се очаква увеличаване на броя на мрежите, прилагането на този критерий предполага най-вече проучване на състоянието и вероятното бъдещо развитие на основаната на инфраструктурата конкуренция.

(17) При оценяване на адекватността на конкуренцията и необходимостта от регулаторна намеса националните регулаторни органи следва също да вземат предвид дали за заинтересованите предприятия се предлага достъп на едро при разумни търговски условия, позволяващи устойчиви конкурентоспособни резултати за крайните ползватели на пазара на дребно. Търговските споразумения, които са сключени на дългосрочна основа и са устойчиви, включително споразуменията за достъп на едро, за съвместни инвестиции и за реципрочен достъп между операторите, разполагат с потенциал да подобрят конкурентната динамика и в крайна сметка могат да разсеят опасенията за конкуренцията на свързания пазар на дребно, като по този начин могат да доведат до премахване на регулирането на пазарите на едро. По този начин, при условие че отговарят на принципите на правото в областта на конкуренцията, те следва да бъдат отчетени при оценката дали даден пазар се очаква да достигне състояние на конкуренция от перспективна гледна точка.

(18) Технологичното развитие или конвергенцията на продукти и пазари може да доведе до конкурентни ограничения между оператори с дейност на различни продуктови пазари. В това отношение OTT („over-the-top“) услугите, които в днешно време като цяло не се считат за преки заместители на традиционните услуги, предоставяни от доставчиците на електронни съобщителни услуги, и които във всеки случай не осигуряват физическа свързаност и пренос на данни, въпреки това могат да изпълняват по-важна роля на някои пазари на дребно през следващите години поради по-нататъшното технологично развитие и постоянното им нарастване и в съответствие с това да упражняват непряк натиск върху пазарите на едро.

(19) Решението за определяне на даден пазар като подлежащ на регулиране *ex ante* следва да зависи и от оценката дали правото в областта на конкуренцията е достатъчно за справяне с установената неефективност на пазара. Целта на този трети критерий е да се оцени доколко правото в областта на конкуренцията е подходящо за справяне с установени и устойчиви ситуации на неефективност на пазара, по-специално като се има предвид, че регулаторните задължения *ex ante* могат ефективно да предотвратяват нарушенията на правото в областта на конкуренцията. Има вероятност интервенциите въз основа на правото в областта на конкуренцията да бъдат недостатъчни в случаите, когато честата и/или навременна интервенция е от решаващо значение за преодоляването на устойчиви ситуации на неефективност на пазара. При такива обстоятелства регулирането *ex ante* следва да се разглежда като подходящо допълнение към правото в областта на конкуренцията. Като цяло следва да е достатъчно прилагането на общите правила за конкуренцията на пазари, характеризиращи се с устойчива и ефективна конкуренция на основата на инфраструктура.

(20) Прилагането на посочените три кумулативни критерия следва да ограничи броя на регулираните пазари в сектора на електронните съобщения и по този начин да допринесе за постепенното намаляване на регулирането *ex ante* в конкретни сектори успоредно с развитието на конкуренцията на тези пазари. Неизпълнението на който и да е от трите критерия би означавало, че пазарът не подлежи на регулиране *ex ante*. От съществено значение е *ex ante* регулаторни задължения да бъдат налагани на пазар на едро с цел да се осигури устойчива конкуренция само където има едно или повече предприятия със значителна пазарна сила и където предвидените в областта на конкуренцията средства не са в състояние да решат проблема.

(21) За нововъзникващи пазари се смятат пазарите на продукти или услуги, където, поради тяхната новост, е трудно да се предскажат условията на търсене и предлагане, както и възможностите за навлизане на даден пазар, което води до трудности при прилагането на проверката по трите критерия. На тези пазари не следва да се налагат неподходящи регулаторни задължения *ex ante* с цел да се насърчат иновациите, като същевременно се предотврати затварянето на тези пазари за останалите участници от страна на дадено доминиращо предприятие ([7]). Постепенното актуализиране на съществуващата мрежова инфраструктура рядко води до създаването на нови или нововъзникващи пазари. Преди да се заключи, че даден продукт не принадлежи към вече съществуващ пазар, е необходимо да бъде установена липсата на възможност за продуктово заместване както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането. Възникването на нови услуги на дребно може да доведе до нов пазар на едро, доколкото такива услуги на дребно не могат да бъдат предоставени при използване на съществуващите продукти в продажба на едро.

(22) С оглед на развитието на конкуренцията, включително на основаната на инфраструктурата конкуренция, в настоящата препоръка се определят само съответните пазари на равнището на пазарите на едро, както бе направено и в Препоръката на Органа от 2016 г. Наложеното на равнището на пазарите на едро регулиране *ex ante* следва да се разглежда като достатъчно за справяне с потенциалните проблеми в областта на конкуренцията на свързания(ите) пазар(и) на дребно надолу по веригата.

(23) В съответствие със съображение 165 от Кодекса националните регулаторни органи следва най-малкото да анализират пазарите, включени в списъка в настоящата препоръка, включително тези, които са включени в списъка, но вече не се регулират в специфичния национален или местен контекст. По отношение обаче на пазарите, включени в списъка в приложението към настоящата препоръка, националните регулаторни органи могат да преценят, че предвид специфични национални обстоятелства все пак е подходящо да извършат проверката по трите критерия. Националните регулаторни органи могат да заключат, че проверката по трите критерия е изпълнена при конкретните национални обстоятелства. Ако проверката по трите критерия не е изпълнена за определен пазар, включен в списъка в настоящата препоръка, националните регулаторни органи следва да не налагат регулаторни задължения на този пазар.

(24) Националните регулаторни органи следва също така да анализират пазарите, които не са обхванати от настоящата препоръка, но се регулират на тяхна територия въз основа на предходни пазарни анализи, или други пазари, ако имат достатъчно основания да смятат, че проверката по трите критерия е изпълнена. Следователно националните регулаторни органи могат да определят и други съответни пазари на продукти и услуги, които не са включени в списъка в настоящата препоръка, ако могат да докажат, че в рамките на националния им контекст пазарите изпълняват проверката по трите критерия.

(25) При извършването на пазарен анализ по член 67 от Кодекса както националните регулаторни органи, така и Органът следва да започнат анализа от пазарите на дребно. Оценката на даден пазар следва да бъде извършена от перспективна гледна точка без регулиране въз основа на констатация за значителна пазарна сила и като за основа се вземат наличните пазарни условия. При анализа следва да се оцени дали пазарът има потенциал да стане конкурентен и дали евентуалната липса на конкуренция е с траен характер, като се вземе предвид очаквано или прогнозирано развитие на пазара. При анализа следва да се вземе предвид въздействието на други видове регулиране, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния регулаторен период.

(26) Ако засегнатият пазар на дребно не е действително конкурентен от перспективна гледна точка при липса на регулиране *ex ante*, следва да се определят и анализират съответните пазари на едро, които подлежат на регулиране *ex ante* в съответствие с член 67 от Кодекса. Освен това, когато се анализират границите на пазара и пазарната сила в рамките на съответния(те) пазар(и) на едро с цел да се определи дали пазарите са действително конкурентни, следва да се вземат предвид преките и непреките конкурентни ограничения, независимо дали възникването им се дължи на електронни съобщителни мрежи, електронни съобщителни услуги или на други видове равностойни от гледна точка на крайния ползвател услуги или приложения.

([7]) Вж. съображение 23 от Насоките на Органа от 16 ноември 2022 г. относно пазарния анализ и оценката на значителната пазарна сила съгласно регулаторната рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги, посочени в приложение XI към Споразумението за Европейското икономическо пространство („Насоките на Органа относно пазарния анализ и оценката на ЗПС“), публикувани тук, и съображение 163 от Кодекса.

(27) При определянето на съответните пазари на едро, които е възможно да подлежат на регулиране *ex ante*, националните регулаторни органи следва първо да анализират пазара, намиращ се най-нагоре по веригата спрямо пазара на дребно, на който са установени проблеми в областта на конкуренцията. Националните регулаторни органи следва да анализират пазарите, разположени надолу по веригата след регулирания пазар от по-високо равнище, за да определят дали при наличието на регулиране на по-високото равнище те ще бъдат действително конкурентни, докато достигнат до равнището на пазара на дребно.

(28) В зависимост от националните обстоятелства намиращият се най-нагоре по веригата пазар може да се състои от или да включва по-генерични междупазарни продукти на едро, като например продукти, свързани с достъп до физическа инфраструктура (например достъп до канали) или с пасивен достъп. По-специално когато е налице строителна инфраструктура, която може да се използва повторно, ефективният достъп до тази инфраструктура може значително да улесни внедряването на мрежи с много голям капацитет и да насърчи развитието на основана на инфраструктурата конкуренция в полза на крайните ползватели.

(29) По тези причини Органът проучи доколко е целесъобразно да включи в настоящата препоръка отделен пазар за достъп до физическа инфраструктура. Тъй като обаче съществуват значителни разлики в мрежовите топологии, наличието на повсеместни канали и нивото на търсене на достъп до стълбове и канали в цялото ЕИП в съответствие с оценката на Комисията в Препоръка (ЕС) 2020/2245, Органът заключи, че понастоящем на равнището на ЕИП не може да бъде идентифициран отделен пазар за достъп до физическа инфраструктура и поради това не следва да бъде включен в списъка с пазари, подлежащи на регулиране *ex ante*.

(30) Освен това член 72 от Кодекса позволява на националните регулаторни органи да налагат задължения за достъп до строителна инфраструктура като самостоятелна корективна мярка на всеки съответен пазар на едро. Това задължение за достъп до строителна инфраструктура може да бъде обосновано независимо от това дали физическата инфраструктура, до която се предоставя достъп, е част от регулирания съответен пазар и то следва да бъде проучено от националните регулаторни органи преди надолу по веригата да бъдат наложени други задължения за достъп, ако то е пропорционално и достатъчно за насърчаване на конкуренцията в полза на крайните ползватели.

(31) Що се отнася до пазарите на едро на широколентови услуги, продуктите за виртуален достъп могат да бъдат проектирани по такъв начин, че да притежават сходни или равностойни продуктови характеристики, независимо от местоположението на точката на прехвърляне с цел достъп. Поради това би могло да е технически възможно да се предоставя достъп на едро до широколентови услуги на централно или местно равнище със съпоставимо качество на услугата както от гледна точка на търсещия достъп, така и от гледна точка на крайните ползватели. В този контекст като част от анализа на възможността за заместване трябва да бъдат анализирани както продуктовите характеристики, така и готовността на търсещите достъп да мигрират между точки за достъп или да използват различни точки на прехвърляне в рамките на мрежовата архитектура.

(32) Редица алтернативни оператори се изкачиха по т. нар. „стълба на инвестициите“ и разработиха свои собствени мрежи до равнището на местната точка за достъп. Тези оператори вероятно не биха счели продуктите за централен достъп за заместител на местния достъп, тъй като това би означавало да не се възползват от инвестициите в своята собствена мрежова инфраструктура. Същевременно трябва да се признае, че мрежата за достъп е най-трудната за възпроизвеждане част от мрежата поради големите невъзвръщаеми разходи за разгръщане спрямо броя на клиентите, които могат да извлекат полза от разгръщането.

(33) Въпреки отчетеното увеличение при основаната на инфраструктурата конкуренция, местният достъп продължава да се характеризира от големи пречки пред навлизането на даден пазар и се регулира в повечето държави от ЕИП. Пазарът на едро за местен достъп продължава да изпълнява проверката по трите критерия с оглед на факта, че мрежата за достъп е най-трудната за възпроизвеждане част от мрежата. От перспективна гледна точка обаче пречките пред навлизането на пазара за централен достъп вече не могат да се считат за толкова големи и трайни на равнището на ЕИП, тъй като на този пазар се отчита тенденция към действителна конкуренция поради наличието на алтернативни платформи, широкообхватната търговска наличност на капацитет за едновременно свързване и възможността свързани помежду си на местно равнище оператори да осигуряват централен достъп. Когато продуктите за достъп, предоставяни на различни точки на прехвърляне, се определят като заместители при специфичните национални обстоятелства, следва да бъде счетено, че пазарът обхваща всички такива продукти. Дали такъв широкообхватен пазар изпълнява проверката по трите критерия трябва да бъде установено поотделно във всеки случай.

(34) Увеличеният капацитет на електронните съобщителни мрежи, които осигуряват продукти за масовия пазар, може да задоволи нуждите от свързаност дори на някои бизнес клиенти. Значителен сегмент от бизнес пазара обаче, както и новото търсене, произтичащо от цифровизирането на промишлеността и от социално-икономически фактори, като например обществени услуги — например болници и училища, ще изискват и отделни връзки. Следователно някои предприятия ще продължат да изискват продукти с характеристики, които се различават от тези на продуктите за масовия пазар.

(35) С цел да се определят границите на пазара за отделен капацитет и други продукти за бизнес достъп националните регулаторни органи следва да отчетат няколко фактора, като например различните продуктови функции и предназначение, развитието на цените във времето и кръстосаната ценова еластичност, като същевременно гарантират, че съответните продукти на едро отговарят на установения проблем на пазара на дребно. Отличителните продуктови характеристики на отделния капацитет са неговата способност да осигури отделни и несподелени връзки и симетрични скорости, като те следва да се оценят посредством анализ на възможността за заместване, подобно на продуктите на други пазари.

(36) Разгръщането на алтернативни инфраструктури, които осигуряват отделна оптична връзка за бизнеса, се увеличи значително, по-специално в по-гъсто населените области, търговските центрове и бизнес районите. Възможно е обаче да има области, в които въпреки че разгръщането на алтернативна инфраструктура за свързаност за масовия пазар може да е икономически рентабилно, може да не е толкова икономически рентабилно да се дублират мрежи, които осигуряват изолирани отделни връзки, поради размера на съответния пазар. Поради липсата на основана на инфраструктурата конкуренция в тези по-слабо населени области съществува риск търсенето на отделен капацитет да не се обслужва от конкурентни предложения при липса на регулиране.

(37) И на двата горепосочени пазара на едро за достъп няма вероятност проблемите с конкуренцията да се проявяват по еднакъв начин в цялата територия на дадена държава от ЕАСТ и тези пазари следва да подлежат на задълбочен географски анализ. Поради това при определяне на съответните пазари в съответствие с член 64, параграф 3 от Кодекса националните регулаторни органи следва да определят географски области, в които условията на конкуренция са достатъчно еднородни и които могат да се отличат от съседни области, където преобладаващите условия на конкуренция са в значителна степен различни, като обръщат особено внимание на въпроса дали потенциалният оператор със значителна пазарна сила работи по един и същ начин в цялата област на мрежата си или условията на конкуренция, пред които е изправен, са толкова различни, че в някои райони дейността му е затруднена.

(38) Към настоящия момент националните регулаторни органи установиха, че повечето пазари са национални, тъй като медната мрежа на заварените оператори е с национално покритие. Тъй като обаче разгръщането на алтернативни мрежи напредва, условията на конкуренция могат да варират съществено и устойчиво между отделните области на една и съща държава от ЕАСТ (например между градските и селските райони), поради което е необходимо да се определят отделни географски пазари.

(39) За целите на определянето на географските пазари националните регулаторни органи следва да определят основна географска единица, която да служи като отправна точка за оценяването на условията на конкуренция. Тази единица може да следва мрежовата топология или административните граници в зависимост от националните обстоятелства. Във всички случаи, като се следва практиката на Органа ([8]), географската единица следва да а) е с подходящ размер, т.е. достатъчно малка, за да се избегнат значителни вариации на условията на конкуренция в рамките на всяка единица, но и достатъчно голяма, за да се избегне обременяващ и изискващ много ресурси микроанализ, който би могъл да доведе до разпокъсаност на пазара, б) може да отрази мрежовата структура на всички съответни оператори и в) има ясни и стабилни граници във времето. Що се отнася до условие б), националните регулаторни органи следва, когато е целесъобразно, да използват географското проучване на мрежите, проведено в съответствие с член 22 от Кодекса.

(40) Като следват принципите на правото в областта на конкуренцията и въз основа на описания по-горе анализ на географските единици, впоследствие националните регулаторни органи следва да извършат първоначално определяне на обхвата на географските пазари чрез агрегиране на единици със сходни условия на конкуренция. Националните регулаторни органи следва да оценят условията на конкуренция от перспективна гледна точка, като проучат структурните и поведенческите показатели, и по-специално като вземат предвид значението на основаната на инфраструктурата конкуренция в съответствие с член 64, параграф 3 от Кодекса. Такива показатели могат да бъдат, наред с другото, покритието на мрежите, броят на конкуриращите се мрежи, съответните им пазарни дялове, тенденциите при пазарните дялове, локализирано или еднородно ценово поведение, характеристиките на търсенето, както и прехвърлянето и отлива на клиенти. Полученото като резултат определяне на географските пазари следва да бъде съпоставено с анализ на възможността за заместване от гледна точка на търсенето и на предлагането. На този етап могат да бъдат анализирани заедно несъседни географски пазари със сходни условия на конкуренция.

([8]) По-конкретно Насоките на Органа относно пазарния анализ и оценката на ЗПС.

(41) Значителните вариации в условията на конкуренция следва да се вземат предвид от перспективна гледна точка на етапа на определянето на пазарите. Може да се прибегне до сегментиране на корективните мерки, за да се преодолеят не толкова значителни или по-нестабилни вариации в условията на конкуренция, включително чрез периодично или навременно коригиране на решенията, без по този начин да се подронва регулаторната предвидимост.

(42) Член 75 от Кодекса оправомощава Комисията да приеме делегиран акт ([9]), определящ единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи в цялото ЕИП и единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания във фиксирани мрежи в цялото ЕИП (наричани заедно „цени за терминиране на гласови повиквания в цялото ЕИП“). Цените за терминиране на гласови повиквания в цялото ЕИП ще се прилагат пряко към всички доставчици на услуги за терминиране на гласови повиквания във фиксирани и в мобилни мрежи в ЕИП. Тези цени са основани на ефективните разходи за осигуряване на услуги за терминиране. Прилагането на цените за терминиране на гласови повиквания в цялото ЕИП ще ограничи възможността на операторите на мобилни и фиксирани мрежи да определят прекомерни цени за терминиране. По този начин би изчезнал рискът от прекомерни цени за терминиране, който представлява най-сериозната заплаха за конкуренцията на тези пазари. Поради строгата разходоориентираност, приложима при определянето на цените за терминиране на гласови повиквания в цялото ЕИП, както се изисква съгласно Кодекса, цените за терминиране следва да бъдат сходни с очакваните в случай на конкурентни пазари. Следователно пазарите за терминиране вече няма да изпълняват проверката по трите критерия на равнището на ЕИП.

(43) Независимо от това наличието на специфични обстоятелства може да обоснове регулирането на отделни аспекти от пазарите за терминиране в някои държави от ЕАСТ. Специфичните национални обстоятелства могат да покажат, че на тези пазари няма тенденция към конкуренция от перспективна гледна точка или че продължават да съществуват проблеми с конкуренцията. Такъв може да бъде случаят, когато на операторите се отказва взаимосвързаност или когато те се сблъскват с проблеми при терминирането на повиквания от тяхната мрежа в мрежите на други оператори. Националните регулаторни органи следва да предприемат мерки във връзка с тези проблеми или като наложат основани на ЗПС задължения, различни от ценови контрол, ако е изпълнена проверката по трите критерия, или като използват други подходящи регулаторни инструменти, например член 61, параграф 2 от Кодекса, ако са изпълнени посочени в него условия.

(44) Пазарите, включени в списъка в приложението към настоящата препоръка, вече не включват три пазара, които бяха включени в списъка в Препоръката на Органа от 2016 г., тъй като те не изпълняват проверката по трите критерия, т.е. пазара на едро на терминиране на повиквания в определено местоположение по индивидуални обществени телефонни мрежи (пазар 1), пазара на едро на терминиране на гласово обаждане по индивидуални мобилни мрежи (пазар 2) и пазара на едро на централен достъп, предоставен на определено местоположение за продукти за масовия пазар (пазар 3б).

(45) Останалите пазари в Препоръката на Органа от 2016 г., а именно пазари 3а (пазар на едро на предоставяне на местен достъп на определено местоположение) и 4 (пазар на едро на предоставяне на висококачествен достъп на определено местоположение), като последният е частично преразгледан, продължават да изискват регулиране *ex ante*, тъй като изпълняват проверката по трите критерия на равнището на ЕИП. Националните регулаторни органи следва да вземат предвид своите национални обстоятелства при определянето на посочените пазари, по-специално по отношение на географското им измерение.

(46) Когато определят дали даден пазар изисква регулиране *ex ante*, националните регулаторни органи следва да отчетат в достатъчна степен въздействието на регулирането, наложено на съответните пазари, като се погрижат свързаните пазари да бъдат анализирани съгласувано и, доколкото е възможно, едновременно или максимално близо във времето.

(47) Когато проучват въпроса дали да се изменят или запазят съществуващите регулаторни задължения, националните регулаторни органи следва също така да приложат проверката по трите критерия към пазарите, които са включени в списъците в приложенията към Препоръката на Органа от 14 юли 2004 г. ([10]), Препоръката на Органа от 5 ноември 2008 г. ([11]) и Препоръката на Органа от 2016 г., но вече не са включени в списъка в приложението към настоящата препоръка.

([9]) Делегиран регламент (ЕС) 2021/654 на Комисията от 18 декември 2020 г. за допълнение на Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи в целия Съюз и единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания във фиксирани мрежи в целия Съюз (ОВ L 137, 22.4.2021 г., стр. 1) (посочен в точка 5 вщтв от приложение XI към Споразумението за ЕИП).

([10]) Препоръка № 194/04/COL на Надзорния орган на ЕИП от 14 юли 2004 г. относно релевантните пазари на продукти и услуги от сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги, включена в Споразумението за Европейското икономическо пространство (ОВ L 113, 27.4.2006 г., стр. 18 и Притурка за ЕИП № 21, 27.4.2006 г., стр. 33).

([11]) Препоръка на Надзорния орган на ЕАСТ от 5 ноември 2008 г. относно релевантните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с акта, посочен в точка 5вл от приложение XI към Споразумението за ЕИП (Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги), приведен в съответствие с протокол 1 към Споразумението за ЕИП и със секторните адаптации, съдържащи се в приложение XI към посоченото споразумение (ОВ C 156, 9.7.2009 г., стр. 18 и Притурка за ЕИП № 36, 9.7.2009 г., стр. 1).

(48) Настоящата препоръка беше предмет на консултация с националните регулаторни органи в държавите от ЕАСТ и с Комисията ([12]).

ПРЕПОРЪЧВА:

1. При определянето на съответните пазари, съответстващи на националните условия съгласно член 64, параграф 3 от Кодекса, националните регулаторни органи следва да анализират пазарите на продукти и услуги, изброени в приложението.

2. Когато се смята, че някой от пазарите, включени в списъка в приложението, не подлежи на регулиране *ex ante* при конкретните национални обстоятелства, националните регулаторни органи следва да извършат проверката по трите критерия и да докажат, а Органът следва да се увери, че не е изпълнен поне един от трите критерия, посочени в член 67, параграф 1 от Кодекса.

3. Когато определят съответните географски пазари в рамките на тяхната територия съгласно член 64, параграф 3 от Кодекса, националните регулаторни органи следва да извършат подробен анализ на възможността за заместване от гледна точка на търсенето и на предлагането, като започват от подходяща географска единица и извършват агрегиране на единиците със сходни условия на конкуренция. Оценката на условията на конкуренция следва да бъде от перспективна гледна точка и да е основана, наред с другото, на броя и характеристиките на конкуриращите се мрежи, разпределението на и тенденциите при пазарните дялове, цените и поведенческите модели.

4. Настоящата препоръка не засяга определенията за пазари, резултатите от пазарни анализи и регулаторните задължения, приети от националните регулаторни органи в съответствие с регулаторната рамка в сила преди датата на приемане на настоящата препоръка.

5. Адресати на настоящата препоръка са държавите от ЕАСТ.

Съставено в Брюксел на 9 април 2025 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ
Arne Røksund
Председател

Árni Páll Árnason
Отговорен член на колегиума

Stefan Barriga
Член на колегиума

Melpo-Menie Joséphidès
Приподписваща в качеството си на директор,
„Правни и административни въпроси“

([12]) Консултацията се проведе между 12 февруари 2025 г. и 5 март 2025 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Пазар 1: Пазар на едро на предоставяне на местен достъп на определено местоположение

Пазар 2: Пазар на едро за отделен капацитет